

Asia: VN/31649/2023

Hallituksen esitys laiksi energiatehokkuuslain muuttamisesta (datakeskusten tietojen julkistaminen)

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Energiavirasto kiittää mahdollisuudesta lausua ja esittää lausunnossaan seuraavaa:

Yleistä

Energiavirasto kiinnittää huomiota erityisesti energiatehokkuuslain valvontaan ja valvonnan vaatimaan erityisosaamiseen ja riittäviin viranomaisresursseihin.

Energiavirasto toteaa, että lakiluonnoksessa ei ole lainkaan arvioitu ehdotetun sääntelyn vaikutuksia viranomaisiin, erityisesti niitä taloudellisia vaikutuksia, jotka aiheutuvat lain valvontaan liittyvistä resurssitarpeista. Energiatehokkuuslain 30 §:n mukaan Energiaviraston tehtävänä on valvoa lain sekä sen nojalla annettujen säännösten ja viranomaisten määräysten noudattamista. Energiavirastolla ei kuitenkaan tällä hetkellä ole asiantuntijaosaamista datakeskusten suorituskyky- ja kestävyysindikaattoreista, jotka Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin (EU) 2023/1791 liitteen VII mukaisesti pitää julkistaa vuosittain. Valvontaviranomaisella tulee olla tai sille tulee osoittaa riittävät resurssit hankkia tarvittava osaaminen, jotta viranomaisella on edellytykset neuvoa ja ohjeistaa datakeskuksia veloitteeseen liittyvissä kysymyksissä. Energiavirasto katsoo myös, että keinot veloitteen valvonnan toteuttamiseksi ovat tämänhetkisessä esityksessä osin puutteelliset.

Valvonnan toteuttamista koskevat huomiot

Energiavirasto arvioi, että datakeskusten tietojen julkistamisveloitteen valvonta voisi koskea sitä, onko lain soveltamisalaan kuuluva datakeskus asettanut julkisesti saataville direktiivin liitteen VII

mukaiset tiedot, sekä sitä, onko tiedot asetettu julkisesti saataville lain mukaisessa määräajassa. Lisäksi valvonta voisi kohdistua siihen, kuuluuko tietty datakeskus julkistamisveloitteen piiriin.

Energiaviraston näkemys on, että valvonnan toteuttaminen edellyttäisi valvontaviranomaiselle säädettyjä tiedonsaantioikeuksia, jotka kohdistuisivat datakeskusten omistajiin ja ylläpitäjiin. Lain noudattamisen valvomiseksi viranomaisella tulisi olla oikeus saada näiltä tahoilta ne tiedot, jotka datakeskusten on julkistettava direktiivin liitteen VII mukaisesti, sekä sellaiset tiedot, jotka ovat tarpeen sen selvittämiseksi, onko tietty datakeskus velvollinen julkistamaan tiedot (onko datakeskuksen asennetun tietotekniikan tehontarve vähintään 500 kW). Lisäksi Energiavirasto arvioi, että valvonnan toteuttaminen voisi tietyissä tapauksissa edellyttää jopa pääsyä datakeskuksen tiloihin ja oikeutta käsitellä siellä sijaitsevaa aineistoa.

Nykyisessä energiatehokkuuslaissa valvontaa koskevasta tiedonsaantioikeudesta säädetään yrityksen energiakatselmuksen osalta katselmusten valvontaa koskevassa 12 §:ssä. Energiavirasto katsoo, että myös datakeskusten valvontaan liittyen valvontaviranomaiselle tulisi säätää oikeus saada datakeskuksen julkistamat tiedot ja muut datakeskusta koskevat, valvonnan edellyttämät tiedot tarkastettavikseen.

Energiavirasto pitää tavoiteltavana, että energiatehokkuuslain valvontaa koskevia säännöksiä pyrittäisiin mahdollisuuksien mukaan yhtenäistämään. Energiavirasto ehdottaa, että sen sijaan, että valvonnan toteuttamisesta säädetään erikseen lain eri velvoitteiden osalta, tiedonsaantioikeutta ja muita valvonnan toteuttamista koskevia säännöksiä voitaisiin yhtenäistää joko nyt lausuttavana olevan esityksen tai energiatehokkuusdirektiivin muiden osien toimeenpanoa koskevan, tulevan lainsäädäntöesityksen yhteydessä. Energiavirasto huomauttaa kuitenkin, että jos nyt esitetyt uudet säännökset tulevat voimaan ilman valvontaa koskevia täsmennyksiä, datakeskusten julkistamisveloitteen valvonnan keinot olisivat sääntelyn voimassaolon alkuvaiheessa rajalliset.

Edellä sanottu huomioden Energiavirasto ehdottaa toissijaisesti, että valvontaa koskevien säännösten yhtenäistämisen sijaan datakeskuksia koskevasta valvonnasta voitaisiin säätää erillisessä pykälässä. Jos valvonnasta säädettäisiin omassa pykälässään, vastaavasti kuin energiakatselmuksia koskevasta valvonnasta nykyisessä laissa, Energiavirasto ehdottaa, että siinä voitaisiin säätää valvontaviranomaisen oikeudesta saada datakeskuksen omistajalta tai ylläpitäjältä selvitys lain mukaisesti julkistettavista tiedoista, tietojen julkistamistavasta ja julkistamisen ajankohdasta sekä oikeudesta saada salassapitosäännösten estämättä lain noudattamisen valvontaa varten välttämättömät, datakeskusta koskevat tiedot datakeskuksen omistajalta tai ylläpitäjältä.

Valvontaviranomaisen resursseja koskevat huomiot

Datakeskusten tietojen julkistamista koskevan veloitteen ohella energiatehokkuusdirektiivin 12 artiklassa säädetään datakeskuksia koskevasta eurooppalaisesta tietokannasta, joka sisältää

veloitettujen datakeskusten artiklan 1 kohdan mukaisesti toimittamat tiedot. Artiklan 1 kohdan mukaiset tiedot ovat direktiivin liitteen VII mukaisia tietoja, joita julkistamisvelvoite koskee.

Kuten esityksessä todetaan, komissio antoi 14.3.2024 delegoidun asetuksen 2024/1364 datakeskuksia koskevan unionin yhteisen luokitusjärjestelmän perustamisen ensimmäisestä vaiheesta. Energiavirasto toteaa, että delegoidussa asetuksessa ei säädetä uusista tehtävistä, jotka jäsenvaltion tulisi osoittaa kansalliselle viranomaiselle. Koska delegoidun asetuksen mukainen velvoite toimittaa tietoja komission tietokantaan koskee samoja tietoja, joiden julkistamista kansallinen valvontaviranomainen jatkossa valvoisi, Energiavirasto pitää mahdollisena, että myös osa toimijoiden komission järjestelmää koskevista kysymyksistä voisi ohjautua samalle viranomaiselle, erityisesti järjestelmän käyttöönoton alkuvaiheessa. Tästä syystä Energiavirasto katsoo, että arvioitaessa esityksen vaikutuksia valvontaviranomaisen toimintaan tulisi pyrkiä arvioimaan kokonaisuutena sekä energiatehokkuuslain mukaiseen tietojen julkistamisvelvoitteeseen liittyvän neuvonnan ja valvonnan resurssitarvetta, että delegoidun asetuksen 2024/1364 mahdollisia vaikutuksia kansallisen viranomaisen toimintaan.

Energiavirasto arvioi, että julkistamisvelvoitteeseen liittyvä datakeskusten neuvonta aiheuttaisi suppeimmillaankin 1–2 henkilötyökuukauden resurssitarpeen. Lisäksi virasto arvioi, että jos tietojen toimittaminen komission tietokantaan edellyttäisi jatkossa toimia myös kansalliselta viranomaiselta, datakeskuksiin kohdistuva valvonta ja muut mahdolliset tehtävät, kuten tietojen oikeellisuuden tarkastaminen, voisivat johtaa 0,5–1 henkilötyövuoden resurssitarpeeseen.

Muita huomioita

Esityksessä ei oteta tarkemmin kantaa siihen, millä tavalla datakeskusten tietojen julkistaminen tulee toteuttaa. Energiatehokkuusdirektiivin 12 artiklassa ei aseteta tarkempia vaatimuksia julkistamisen tavasta. Energiavirasto ehdottaa, että lainsäädäntöehdotuksen perusteluissa voitaisiin kuitenkin esittää esimerkkejä siitä, mikä julkistamisen tapa katsotaan riittäväksi. Energiavirasto katsoo, että tämä tukisi valvontaviranomaista sen antaessa julkistamisvelvoitetta koskevaa neuvontaa ja valvoessa velvoitteen noudattamista.

Tietojen julkistamisvelvollisuus ei kattaisi tietoja, jotka ovat liikesalaisuuslain 2 §:n 1 kohdassa tarkoitettuja liikesalaisuuksia. Energiavirasto arvioi, että julkistamisvelvoitteesta voisi jatkossa seurata valvontaviranomaiselle kohdistuvia tutkintapyyntöjä, liittyen erityisesti liikesalaisuuksien arviointiin.

Ylinen Mirjami
Energiavirasto